

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 329/2021-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditřa a Miroslava Duriřa v konaní podľa řl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou G & L | law firm s. r. o., řiliřská 5, Bratislava, IČO 47 652 390, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Andrej Greguř, LL.M., proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 122/2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. októbra 2020 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietřahov podľa řl. 46 ods. 1 a řl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa řl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 122/2017 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietřahov, priznal mu primerané finančné zadostřučinenie vo výške 5 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Žalobou doručenou okresnému súdu 23. augusta 2017 sa sťažovateľ domáha proti žalovanému v 1. rade [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a žalovanej v 2. rade obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaní“), zaplataenia spoločne a nerozdielne náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 100 000 eur a náhrady trov konania. Konanie o podanej žalobe sťažovateľa je vedené okresným súdom pod sp. zn. 7 C 122/2017.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Podanie ústavnej sťažnosti sťažovateľ odôvodnil tým, že *«od podania žaloby na súd už ubehli viac ako 3 roky, pričom konajúci súd nebol schopný vykonať ani len jedno pojednávanie a vykonanie nariadeného pojednávania (december 2020) je v nedohľadne a neisté. Sťažovateľ by už rád celú vec uzatvoril, najmä z ohľadom na jeho psychiku a zvýraznené emočné pocity spojené s opakovaným „prežívaním“ udalostí, ktoré viedli k usmrteniu jeho manželky.»*

4. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 14. septembra 2018 sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní, ktorú podpredsedníčka okresného súdu vyhodnotila ako nedôvodnú. V poradní druhú sťažnosť na prietahy v konaní podpredsedníčka okresného súdu 28. septembra 2020 vyhodnotila ako dôvodnú a sťažovateľovi bolo prisľúbené, že vec bude naďalej sledovaná, aby k ďalším prietahom nedochádzalo.

5. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti poukazuje sťažovateľ na tri kritériá, ktoré v rámci svojej judikatúry ústavný súd pri tvrdenom porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sleduje, a konštatuje, že *„(A) Čo sa týka prvého kritéria, sťažovateľ má za to, že ide o jednoduchú právnu vec, ktorú je možné rozhodnúť na jedinom pojednávaní. Konajúci súd má k dispozícii všetky skutkové okolnosti, ktoré zadovážil konajúci súd v trestnom konaní 46T/88/2018. Skutkové okolnosti zároveň zadovážil duplicitne aj samotný sťažovateľ. V konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy potom už je výlučne na zvážení súdov, rozhodnúť o primeranosti výšky priznanej nemajetkovej ujmy. V rámci rozhodovania o výške nemajetkovej ujmy potom súd nie je viazaný žiadnym zákonným limitom, jedine samotným návrhom žalobcu/sťažovateľa. Sťažovateľ môže jednoznačne tvrdiť, že faktická zložitost' veci naznačuje, že ide o vec, o ktorej súd štandardne rozhoduje v agende všeobecných súdov a ktorá absolútne nie je zložitá. Súd je schopný takúto právnu vec ukončiť v priebehu niekoľkých mesiacov, no vždy do 1 roka. (B) Čo sa týka druhého kritéria, na základe ktorého Ústavný súd posudzuje správanie sa účastníkov konania, má sťažovateľ za to, že žiadnym svojím konaním neprispel k prietahom v konaní. Sťažovateľ od prvého momentu možno až nad mieru aktívne žiadal súd o vykonanie pojednávania, tzn. procesného úkonu, ktorým mohol súd celú vec bezprostredne ukončiť. (C) Posledným kritériom, ktoré Ústavný súd SR hodnotí, je postup konajúceho súdu. V tomto prípade, aj s ohľadom na množstvo sťažovateľových žiadostí o ustanovenie termínu pojednávania, no najmä čas, ktorý uplynul od podania žaloby je sťažovateľ toho názoru, že postup konajúceho súdu (aj po vzatí na vedomie nariadeného pojednávania na deň 10.12.2020) je neefektívny a nesprávny. Je pri tom zjavné, že hospodárnosť, rýchlosť a efektívnosť konania, čo sú atribúty konania, ktoré netrpí prietahmi sa posudzuje nie z pohľadu množstva alebo frekvencie vykonaných procesných úkonov, ale z pohľadu efektivity samotných procesných úkonov konajúceho súdu. Zarážajúca skutočnosť je, že konajúci súd nebol schopný doručiť sťažovateľovi skoro i rok vyjadrenia žalovaných, pričom až momentom doručenia vyjadrení žalovaných bol sťažovateľ oboznámený o spisovej značke konania a o zákonnom sudcovi, ktorému vec bola pridelená.“*

6. Sťažovateľ návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v zásadnom odôvodnil tým, že *«ním požadovaná suma je primeraná celkovej „ignorácii“ konajúceho súdu voči sťažovateľovým prosbám o ustanovenie termínu pojednávania, ktorých bolo skutočne viacero. Požadovanú výšku zároveň odôvodňuje fakt, že konajúci súd v prvom roku od podania žaloby nebol*

schopný doručiť sťažovateľovi potvrdenie o prijatí podania, pridelení spisovej značky a oznámení zákonného sudcu, ktorému bola vec pridelená na rozhodnutie. V neposlednom rade má sťažovateľ za to, že fakt, ktorý asi najviac odôvodňuje právo na finančné zadostučinenie a jeho výšku, je skutočnosť, že ide v podstate o jednoduchú právnu vec. o ktorých všeobecné súdu rozhodujú dennodenne, pričom skutkový stav je hneď od začiatku známy, čiže súd sa mohol tejto právnej veci „zbaviť“ ešte v prvom roku od prijatia žaloby. Posledným dôvodom pre poskytnutie primeraného finančného zadostučinenia je obsah samotného sporu, ktorý si od svojej podstaty vyžaduje čo najrýchlejšie meritórne rozhodnutie. To najmä z dôvodu otvárania „starých rán“ po tak tragickej udalosti akou je smrť rodinného príslušníka (manželky), s ktorou sťažovateľ plánoval spoločnú budúcnosť, deti a pod. Konania podobnej povahy, by mali byť vybavované v čo možno najkratšom možnom čase. V konečnom dôsledku, ak by konajúci súd počas troch rokov aspoň vykonával reálne procesné úkony, nežiadal by sťažovateľ Ústavný súd SR o rozhodnutie a primerané finančné zadostučinenie, avšak súčasný stav, kedy aj vďaka prebiehajúcej pandémie COVID-19 nie je vôbec isté, či nariadené pojednávanie sa aj skutočne uskutoční, má sťažovateľ za to, že jedine ingerencia Ústavného súdu SR pomôže zjednať nápravu. Po zhrnutí vyššie uvedeného je sťažovateľ toho názoru, že v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou Ústavného súdu SR (IV. ÚS 210/04) k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva. Miera zavinenia na samotných prietahoch v konaní je výlučne na strane konajúceho súdu, konanie je v podstate 2,5 roka „nečinné“ a celkovo trvá viac ako 3 roky bez posunu.».

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení ním označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 122/2017, keď o žalobe sťažovateľa nebolo zo strany okresného súdu (ne)právoplatne rozhodnuté ani po uplynutí troch rokov od jej podania.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd poznamenáva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadnejších rozdielov, a preto aj vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje judikatúru a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno ich namietané porušenie posudzovať v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti spoločne (m. m. IV. ÚS 120/2018).

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 225/05). Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

12. Z uvedených východísk vychádzal ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa v rámci označených práv a na tento účel si vyžiadal súdny spis.

13. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetom napadnutého konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej sťažovateľovi usmrtením jeho manželky pri dopravnej nehode. Predmetnú vec po právnej aj skutkovej stránke možno označiť za takú, ktorá tvorí bežnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov.

14. Správanie účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v správaní sťažovateľa nezistil také skutočnosti, ktoré by opodstatňovali konštatovanie o ich vplyve na možný vznik zbytočných priet'ahov v posudzovanom konaní.

15. Tretím hodnotiacim kritériom, ktorého uplatnením ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní.

16. Ústavný súd vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní v prvom rade poukazuje na svoj už opakovane judikovaný právny názor, že k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov môže dôjsť aj vtedy, ak konanie trvá (globálne) neprimerane dlhú dobu, a to bez ohľadu na to, či v posudzovanom prípade boli zaznamenané priet'ahy spôsobené postupom súdu. Inými slovami, k porušeniu uvedeného práva môže dôjsť aj vtedy, ak nedošlo v konaní k priet'ahom, a naopak, i keď k priet'ahom v konaní došlo, nemusí vždy ísť o porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej dobe, ak konanie ako celok zodpovedá dobou svojho trvania času, v ktorom je možné uzavretie konania spravidla očakávať (pozri k tomu rozhodnutia ESLP vo veciach Libanský v. Česká republika alebo Králiček v. Česká republika, obdobne I. ÚS 418/2014, tiež napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04). Pritom ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

17. Vychádzajúc z ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ako aj z pripojeného spisu okresného súdu pri príprave predbežného prerokovania, možno konštatovať, že okresný súd v napadnutom konaní

nepostupoval od doručenia žaloby sťažovateľa (23. augusta 2017) plynulo. Vec sťažovateľa bola 23. augusta 2017 pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. Viere Lamprechtovej, vzápätí 7. novembra 2017 bola pridelená sudkyňi Mgr. Nine Dubovskej a 28. decembra 2017 opätovne sudkyňi JUDr. Viere Lamprechtovej. Až 14. septembra 2018, keď sťažovateľ doručil okresnému súdu podanie, ktorým doplnil dôkazy a požiadal o ustanovenie termínu pojednávania, pokračoval okresný súd v napadnutom konaní plynulo. Okresný súd nariadil termín pojednávania na 19. november 2018, avšak 6. novembra 2018 ho zrušil z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne. Dňa 3. januára 2019 bola vec sťažovateľa pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. Nadežde Weisovej. V septembri 2020 bolo nariadené pojednávanie na 10. december 2020, ktoré sa uskutočnilo a následne bolo odročené na 25. február 2021. Dňa 25. januára 2021 bola predmetná vec pridelená zákonnému sudcovi JUDr. Ivanovi Bartekovi, ktorý na pojednávaní konanom 20. apríla 2021 vo veci vyhlásil rozsudok, ktorým žalovaných zaviazal zaplatiť sťažovateľovi spoločne a nerozdielne náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 17 000 eur, vo zvyšku žalobu zamietol a žiadnej zo strán sporu náhradu trov konania nepriznal.

18. Okresnému súdu treba vytknúť, že v napadnutom konaní nepostupoval vždy v súlade s požiadavkou na postup súdu bez zbytočných prietáhov. Avšak doba trvania konania pred okresným súdom podľa názoru ústavného súdu *prima facie* nevybočuje z medzí ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti v takej miere, na ktorej základe by bolo možné konštatovať porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva sťažovateľa na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na samotnú dĺžku napadnutého konania mala vplyv aj epidemiologická situácia súvisiaca s ochorením COVID-19 (obmedzujúca okresný súd aj v nariadení pojednávania), avšak uvedenú okolnosť nie je možné pričítať na ťarchu ani okresnému súdu, ani stranám sporu.

19. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje aj na rozhodovaciu prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

20. Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj absencia zistenia možnosti vysloviť porušenie označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach tiež vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietáchoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014).

21. Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu konania, správania sťažovateľa a postupu okresného súdu, zohľadňujúc doterajšiu celkovú dĺžku napadnutého konania na okresnom súde, a to tri roky a osem mesiacov, zohľadňujúc objektívnu

nemožnosť nariadiť pojednávanie v súvislosti s opatreniami súvisiacimi s koronavírusom, konštatuje, že doterajší postup okresného súdu v napadnutom konaní nevykazuje také ústavne relevantné nedostatky, na ktorých základe by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru, že doterajším postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

22. S poukazom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2021

Libor Duľa
predseda senátu